

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	18 Lei
Pe jumătate de an	9 "
Pe un pătrar de an	4 1/2 "
Un număr	35 bani

Manuscrisele, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚĂ, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărașune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisele nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 10 Lei, până la 200 de cuvinte 15 Lei, de aci în sus 20 Lei

Dela Asociația „Andrieu Șaguna” a clerului ortodox.

Aviz.

În urma coincidenței neprevăzute a datei convocării Congresului nostru preoțesc pe zilele de 16/29 și 17/30 Martie a. c. cu data Sfințirii P. S. Sale Episcopului Roman Ciorogariu și a investiturii P. S. Sale Episcopului Traian Badescu la București, pentru a putea participa și Arhieriei noastre, ținerea congresului biblic se amână pe zilele de 31 Martie (13 April) și 1/14 April a. c. în Sibiu, cu acelaș

Program:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea congresului prin prezident.
3. Preotul și cuvântul lui Dumnezeu. (Cuvântare, după care urmează împărțirea sf. Biblii, ediția sf. Sinod, între preoții prezenți).
4. Raportul comitetului central.
5. Raportul casierului.
6. Problema păstoririi de suflete între noile împrejurări de viață.
7. Atitudinea preoțimii în viața politică.
8. Discuție asupra concordatului.
9. Biblia și viața sufletească a poporului.
10. Unificarea bisericească.
11. Dotația clerului.
12. Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului comit. central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).

Delegații despărțămintelor, aleși în sensul ș-lui 6, pct 1 din Regulament, precum și toți câți doresc să ia parte la Congres, vor binevoi a se anunța la adresa: Preot P. Morușca, Sibiu, Seminarul teologic. La aceeaș adresă vor trimite dnii referenți lucrările ce li-s'au încredințat de prezidenții Secțiilor, cari vor designa referenți, pentru fiecare chestiune din program, afară de punctele 4, 5 și 12.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 30 Martie (12 April) a. c. ora 2 p. m. În aceeaș zi la ora 6 consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Biroul comitetului central.

Cu prilejul cununiei Principelui nostru Carol.

Cel mai iubit vlăstar al Dinastiei noastre glorioase și scumpe, Împăratul de mâne al întreg neamului românesc de pretutindenii, Prințul nostru Carol, departe de pământul țării Sale, ci totdeauna aproape de neclintita și perpetua ei iubire, în capitala frumoasei Elade, își încunună, dimpreună cu frumoasa Domniță Elena, fiica Regelui Greciei, domnescu-I cap. Biserica dela marginea sud-vestică a viitoarei Sale Țări cu iubire de mamă își înalță privirile sale spre cer, rugând sănătate, noroc și fericire pentru ceice s'au încununat cu trandafirii dragostei neamului românesc în capitala Greciei, la 10 Martie n. 1921. Falnice și mare Prinț român, celce ai odrăslit și ai crescut din pământul unei țări cu lacrimi multe și doine din amurg și cu un neam viteaz și de omenie, ale cărui nestimate sufletești ca și scăpărările de tunet, învățatu-le-ai să le cunoști la școala și din scripturile celții mai mare dascăl de până azi al neamului Tău, în Văleni ca și în cetatea Ta și a luminii românești și la școala vitejiei românești dela Mărășești, — Domnul Puterilor să ni-Te aibă în pace, întreg, cinstit și sănătos!

V. Loichiță.

CONCORDATUL

de prof. univ. I. LUPAȘ.

Ca o rămășiță fosilă a concepțiilor medievale, privitoare la relațiile dintre Stat și biserică, concordatul pe care scaunul papal vrea să-l încheie cu regatul României, are caracterul unui *contract bilateral* între Statul român și între cetățenii săi de confesiune catolică.

Prin încheierea acestui contract din stipulațiunile căruia lipsește principiul „*do ut des*” — Statul ar lua asupra sa numai sarcini și neplăceri incalculabile, iar catolicii din Regatul român ar dobândi o *situație privilegiată față de toate celelalte confesiuni, chiar și față de confesiunea ortodoxă-română*, declarată prin Constituția țării ca înșasă religia Statului român. În partea introductivă a proiectului de concordat se pretinde *paritate deplină* între biserică ortodoxă și cea catolică. Dar din cuprinsul dispozițiilor ulterioare se vede clar, că nu e vorbă de paritate, ci de o adevărată privilegiere a bisericii catolice față de biserică ortodoxă-română, întru cât pentru un număr de cetățeni catolici, cari nu formează decât $\frac{1}{4}$ din numărul credincioșilor ortodoksi, concordatul cere *două mitropolii și o arhiepiscopie*, pe când întreagă obștea românilor ortodoksi abia are de tot *patru mitropolii și o arhiepiscopie*. Dacă ar putea, fi vorba în cazul acesta de paritate, ar trebui să se înființeze *număi decât 16 mitropolii și 4 arhiepiscopii ortodoxe-române*.

Ce rost vor avea mitropoliile, arhiepescopiile și episcopiile catolice, a căror înființare o pretinde concordatul în ținuturi unde credincioșii bisericii catolice sunt deocamdată *absenți*, — poate găci oricine cunoaște metodele de *proselitism religios feroce și intolerant* ale papismului, care în tendințele sale *imperialiste* nu s'a mulțumit niciodată și nicăiri — nici chiar în statele catolice — numai cu păstorirea spirituală a credincioșilor, ci pretutindeni a făcut incursiuni tulburătoare în domeniile vieții de Stat, provocând conflicte îndelungate și înscenând rivalități acute între puterea politică a Statului și între cea spirituală a bisericii.

Pe când biserică răsăriteană, urmând preceptele evangheliei lui Hristos și dispozițiile categorice ale canoanelor, s'a știut acomoda pretutindeni împrejurărilor politice, dând „Chesarului ce e al Chesarului și lui Dumnezeu ce e a lui Dumnezeu” — de pe colinele cetății eterne niciodată nu au dispărut cu totul tendințele de stăpânire universală. Imperialismul militar al Romei a fost înlocuit, în cursul evului mediu, cu imperialismul teocratic al papilor războinici și cuceritori, dintre cari unul, Bonifaciu VIII. n'a ezitat să afirme, în lupta sa cu Filip cel

frumos, regele Franței: „*Ego sum Caesar, ego sum Imperator*”. Cu pătrunderea s'a istorică extraordinar de ageră, Mihail Eminescu exprimă în câteva cuvinte plastice tendințele imperialiste ale papismului și rezultatele, pe cari au izbutit să le înfăptuiască în cursul evului mediu: „*Ostașul îmbrăcat în fier al Romei vechi s'a schimbat în miles ecclesiae, îmbrăcat în rassă*” și prin stăruințele papilor dela Roma „*paianjenişul fin al ideilor religioase s'a prefăcut într'o mreajă de fier....*”

În mreaja aceasta au fost strânse și robite popoarele Europei apusene până în secolul al XVI-lea; fierul ei a zdrobit pe mulți luptători pentru lumină și dreptate: pe un Arnold din Brescia, conducătorul republicei romane, pe Jeronim Savonarola, pe Ioan Huș ș. a.

Această mreajă n'au lipsit a o întinde papii dela Roma și asupra românilor din principate și în deosebi asupra celor din Ardeal. În a doua jumătate a secolului XIV și în Țara românească și în Moldova se părea, că proselitismul catolic va da oarecari rezultate durabile. Și într'o țară și în cealaltă el nu era însă decât *un instrument în mâna Regatului ungar*, care prin misionari catolici căuta să-și netezească potecile expansiunii sale spre Sud și Răsărit. A fost însă un noroc deosebit pentru țările române, că alipirea poporului la biserică ortodoxă a reușit să pună zăgaz puternic atât în calea proselitismului catolic, cât și în calea expansiunii ungurești, ceea ce face pe un istoric ungar să mărturicească cu resemnare, că „*religia ortodoxă a împiedecat consolidarea puterii ungurești*” în principatele române¹⁾ ca și în țările din sudul Dunării.

Regii ungarilor au fost provocați de papii dela Roma adeseori, să-i silească pe români a primi catolicismul, ori să-i stărpească din cuprinsul regatului lor. Toate încergările au rămas însă zadarnice până la sfârșitul secolului XVII, când Transilvania ajunsese sub stăpânirea *Habsburgilor hipercatolici*, o parte din românii ardeleni amăgiți de uneltirile iezuitice și de promisiunile curții împărătești din Viena, s'au desfăcut din vechile legături seculare cu metropolia din București și s'au unit cu „*legea împăratului*” habsburgic. Iar ceice au rămas statornici în vechia credință, au suferit cele mai cumplite chinuri: preoți, călugări și țărani, vrednici de toată admirațiunea pentru statornicia lor, au luptat ca niște adevărați mucenici pentru apărarea credinței lor, preferind să *putrezească în temnițele dela Kufstein*, decât să între la târguială cu împărăția

¹⁾ „Ungarn wollte seine Macht durch die gewaltsame Verbreitung der katholischen Kirche sichern, traf aber darin auf den hartnäckigsten Widerstand der orthodoxen Bevölkerung.... Auch hier (Walachien) stand die orthodoxe Religion der Befestigung der ungarischen Macht im Wege“. Dr. H. Marczali: Ungarische Verfassungsgeschichte, Tübingen 1910, pag. 40—41.

și să schimbe ceva din vechia lor „lege românească“.

Fără stăpânire habsburgică în Transilvania, desbinarea bisericească a românilor nu s'ar fi produs în felul trist și dureros, pe care ni-l înfațșează îndeosebi istoria, plină de sbuciumări și lupte fratricide, a secolului XVIII, istorie caracterizată de G. Barițiu ca *tragedia cea mare românească*“.

Ce ar fi fost mai firesc decât a vedea pe conducătorii destinelor poporului nostru stăruind ca în momentul, când stăpânirea habsburgică a fost surpată, fiind astfel distrusă înșuș cauza desbinării poporului român ardelean, să se ia toate măsurile necesare pentru înlăturarea desbinării religioase — mai mult fictive, decât reale — din sinul poporului nostru?

Și în schimb ce vedem?

Înșiși cărmuitorii Statului român vor să deschidă și mai largă *prăpastia* între fiii neamului românesc, aruncând prin nefericitul concordat peste *un milion de români greco-catolici pradă nesăturatelor poște de stăpânire ultramontană*, care a fost în toate timpurile dușmanul cel mai neîmpăcat al drepturilor naționale și al libertății individuale. De 200 de ani acești români greco-catolici din Ardeal au luptat cu înverșunare, să scape din jugul proiectatei autonomii romano-catolice, în care voia să-i înglobeze stăpânirea ungurească. Și acum să ajungă, din mila stăpânirii românești în acelaș jug odios?

De sigur nici unul dintre partidele politice, cari au principiul național la baza existenței lor, nu vor putea sprijini această tentațiune de a înstrăina și mai mult pe Românii greco-catolici de milioanele fraților de acelaș sânge.

Tot astfel ne paré imposibil, ca vre-un partid patriotic să poată acorda sprijinul său acestui proiect de concordat, adânc jignitor pentru înșuș suveranitatea Statului român! *Concepția modernă a Statului nu admite*, sub raport de drept public, nici un fel de *contract bilaterala* cu cetățenii săi proprii. Astfel de lucruri numai în concepția Statului mediaval sunt admisibile. Statul modern, dacă ține la suveranitatea sa și voește să fie respectată de toți, nu poate intra la târguiala cu o parte din cetățenii săi, încuviințând ca ei — sau vre-o căpetenie a lor, în afară de granițele țării — să stipuleze prin contract limita, până unde se vor putea întinde drepturile Statului și în ce măsură să fie acestea atârănătoare de bunul plac al unui factor străin, în cazul de față, al Sanctității sale din Roma. Un Stat suveran poate să dea cetățenilor săi drepturi confesionale cât de largi, dar îndată ce admite, ca la stabilirea acestor drepturi să aibă

cuvânt un factor strein, își periclitează suveranitatea.

Concordatul proiectat nu va fi decât un *instrument* în interesul acelui *regnum Marianum*, — care timp de 1000 de ani a fost totdeauna *copilul alintat* al Sf. Scaun din Roma și pentru a cărui reînviere episcopii romano-catolici nu vor lipsi a pune în lucrare toate uneltirile iezuitice și a întinde mrejele cele mai periculoase.

Toți ceice au ceva de spus în această importantă cauză, ar trebui să-și reamintească cuvintele rostite la 1906 de Briand în senatul francez: „Noi nu dorim altceva decât dreptul de a governa Statul nostru fără nici un amestec străin. Clericalii (catolicii) însă doresc, ca *un străin*, din țară străină și *susceptibil de influențe străine* să ne dicteze legile“.

E clar, că cine dorește solidaritatea tânărilor Stat român, cine e prietin sincer al naționalismului românesc ca principiu de cărmuire în viața Statului și a poporului nostru, yu va putea sprijini concordatul în forma, cum vrea să-l impună papa dela Roma.

În ce privește în special atitudinea, pe care o va avea sau cel puțin s'ar cuveni s'o aibă partidul național față de concordat, vom arăta cu alt prilej socotințele noastre asupra ei. („Patria“)

„DOMNUL TUDOR“.

I

Așa îl numiau pandurii săi, pe celce fu redesteptătorul românismului la 1821, de când începe o epocă nouă în istoria neamului, aceea a renașterii naționale.

În mintea multora, Tudor Ursu din Vladimiri-Gorj, Tudor Vladimirescu, este reprezentat ca un haiduc, ca un Iancu Jianu, un revoluționar din instinct și singuratec.

Greșala mare! Tudor a fost fiu de țaran muntean; a învățat carte bună și a ajuns a îndeplini funcțiuni administrative pe lângă marii boieri olteni din Craiova; în fruntea țaranilor olteni strânși de el, a luptat în armata rusească, pe timpul războiului acestora cu Turcii, din 1806—1812 și pentru meritele sale personale ca militar, a fost înaintat la gradul de locotenent — comandir — și decorat de Țarul Rușilor.

Numai ținând seamă de aceste lucruri, putem vedea pe adevăratul Tudor: el este, în mișcarea dela 1821, reprezentantul clasei din care se născuse, a țărânilor, ale cărei suferințe le cunoșteă mai bine ca oricare altul; el ne apare cu firea întregă a omului de munte: blând și plăcut, dar energic, stăruitor și hotărât, gata să

înfrunte orice s'ar opune planului său, ca și un torent de munte care-și croește vale lungă dintr-o crăpătură de stâncă.

Era introdus în treburile publice, grație funcțiilor ce îndeplinise în județele oltenice, mai ales în Mehedinți, în capitala căruia — Cerneți — își avea și rostul gospodăriei sale și era îndejuns de cultivat pentru ca să poată înțelege spiritul vremii, pe care-l crease revoluția franceză și epoca napoleoniană și care spirit plutea seducător și necesar în atmosfera ce învaluia Europa, ba și dincolo de Atlantic.

Pe lângă toate acestea, cari de cele mai multe ori ajung pentru viața publică, Tudor mai era și un bun militar, cunoscând deci cum se organizează, se disciplinează și se conduce la victorie o armată, care este arma materială a unui revoluționar național și social, cum a fost el. Pârghia cea mai puternică însă, care l-a împins la acțiune a fost sentimentul său de român adevărat, a cărui inimă blândă și miloasă se rupe de durere, văzându-și neamul batjocorit și mai ales clasa din care se nascuse, robita și săracita într'atâta, ca nu-i mai rămăsese decât viața în trup și ochii, cu cari să-și poată vedea și plânge nenorocirea. Acesta e Tudor Vladimirescu, cel adevărat, tribunul poporului român dela 1821, despre care consulul Prusiei la București, din vremea aceea zicea, că „are curaj, talent și chiar geniu“.

II

Acesta-i omul, să vedem și acțiunea.

Mișcarea revoluționară a lui Tudor Vladimirescu dela 1821, are rădăcini adânci în viața neamului românesc.

Curentul național românesc, format printr-o literatură, eugetare și simțire românească începând din secolul 17, a fost întărit cu plusul de viață națională din Ardealul lui Maior, Șincai, Micu, Horia, Cloșca și Crișan din secolul 18, care svâcnire românească puternică și variată aruncă și peste Carpați, pe apostolul învățaturii naționale — Gh. Lazăr. La acestea se mai adaugă și unda senină a liberalismului și naționalismului culturii franceze, care se introdusese în principatele române în timpul domniei Fanarioților și care cultură era la modă atunci ca și astăzi, iar politicește ideile de egalitate și de libertate ale revoluției franceze prinseseră în Europa întreaga și chiar în acest Orient european, care zăcea de secole sub stăpânirea semilunei nesățioase, dând naștere la revoluțiuni liberale și naționale în: Franța, Germania, Italia, Spania, Portugalia, precum și la neamurile supuse Turcilor: Greci, Sârbi și Români.

Cauza imediată și materială însă, a revo-

luției românești, a fost cruda și necinstita stăpânire fanariotă, care dură de peste o sută de ani, și care printr-o administrație rea, printr-o corupțiune scandaloasă și mai ales printr'un jaf public, care se răsfrângea numai asupra capului bietului țaran român — asemănător în această vreme cu un Prometheus ferecat pe stâncă din sângele căruia se adăpau ciocoi greci sau grecizați, și care stare a adus lumea cu ochi sau numai cu suflet la disperare.

Este această mișcare împleticirea luminii minții cu setea răzbunării durerii sufletului, la care iau parte boierimea luminată și patrioții deopotrivă cu norodul mult și simțitor.

Contra Ciocoiilor greci sau grecizați se îndreptă Tudor cu pandurii lui, pornind ca un puhoi de munte din Nordul Mehedinților până în București, unde se instalează ca autoritate domnească, recunoscută de boierii patrioți, în Martie 1821.

Țința se vede că era să puna mâna pe domnia țării în locul fanariotului, care de curând murise, ca apoi, cu autoritate superioară să-și aducă la îndeplinire planurile sale de reforme democratice și desrobire politică.

III

La aceeași dată sosise lângă București și Al. Ipsilanti, revoluționarul grec sprijinit de Ruși, dinspre Moldova și Basarabia, ținând după el o bandă de oameni fără căpătâiu, sperând însă, să-și formeze din Românii supuși stăpânirii conaționalilor săi fanarioti, o armată bună cu care să darăme puterea turcească și să elibereze Grecia. Sau aum am zice: voia să scoată din foc para grecească cu mâna vâjnoasă a Românului.

El a încercat să atraga pe Tudor — care avea o armată bună și măricică, formată din olteni voinici și disciplinați — de partea sa, dar scopul mișcărilor lor fiind cu totul diferit, la îmbierile sale, Tudor i-a răspuns cu mândrie românească: „În Grecia este locul Grecilor, iar în țara românească al Românilor“.

Capul lui Tudor, de acum a fost pus la preț și peste 2 luni, în Mai 1821, s'a și întâmplat, fiind tradat și dat în mâna Grecilor de niște căpetenii sârbești, pe care le ocrotise în armata sa.

Dar nici lui Ipsilanti nu i-a mers bine, căci Turcii trecând Dunărea, i-au sdorbit armata, iar el a fost nevoit să fugă în Ardeal.

Viața și moartea lui Tudor se aseamănă cu aceea a marilor promotori de curente politice și religioase, crucificați sau arși pe rug în alte vremuri.

Turcii s'au convins imediat că Grecii cu Românii nu mai pot trăi pe-un loc și de aceea,

plecând urechea la dorințele boerilor patrioți moldoveni și munteni, ei redeteră tronurile principatelor domnilor pământeni, cari cu dor de bine și cu iubire de neam, cu toate că sub supraveghiere, străină, au ușurat și promovat sentimentul național al Românilor, și numai grație acestei renașteri naționale am ajuns ceea ce suntem, după frământări de un secol întreg. Democratismul național, pe care l-au cucerit Românii pe deantregul abia după o sută de ani o fost crezul politic al eroului românesc, de la începutul veacului trecut.

Prof. C. Danciu, liceul „Tr. Doda”

DEMISIA

I. P. S. episcop Nicodim de Huși din cauza concordatului.

Cotidianul „Dacia” din București în nr. 82, în formă de interviu, ne aduce senzațională știre, că marele teolog și biserican episcopul Nicodim d. Huși și-a dat demisia din s-aunul vlădicesc pe chestia concordatului. Înalt Prea Sfințitul dela Huși este un clasic decor al bisericii ort. române prin bogatele și profundele sale cunoștințe teologice, ortodoxismul și naționalismul său inflăcărât și, peste toate, prin viața sa simplă, curată și cu adevărat sănătă și de o proverbială bunătate și apostolică blândețe.

Iată ce scrie „Dacia”:

P. S. Nicodim, episcopul Hușilor și-a dat demisia pe chestia concordatului. Ne-am adresat Înaltului prelat care ne-a spus următoarele:

— „E adevărat că mi-am înaintat demisia. În textul demisiei n-am dezvoltat motivele care mă îndreptătesc să fac aceasta. Întru cât această demisie a rămas nerezolvată, voi căuta s'o repet și s'o motivez, în cazul când motivele care m'ar determina să fac aceasta, nu vor dispărea”.

— Care sunt acele motive?

— „Sunt mai multe. Ele se vor vedea atunci când le voi expune în textul demisiei. Unul din aceste motive este și chestia Concordatului, cu care ocazie am constatat cum se poartă statul cu biserica romano-catolică, cu care tratează ca dela egal la egal și cum se poartă cu biserica ortodoxă, căreia statul îi face de obicei singur și îi impune legile după care biserica trebuie să se conducă. Cu biserica ortodoxă nu mai tratează ca dela egal la egal.”

Concordatul e drept că interesează în primul rând statul, în al doilea rând biserica de stat. Când e vorba față de care biserica statul are obligațiuni mai mari, firește că toți trebuie să spunem că față de biserica ortodoxă. Astfel stând lucrurile nu aprob încheierea Concordatului înainte de a se stabili raporturile dintre stat și biserica ortodoxă din tot cuprinsul țării și înainte de a se fixa prin Constituție drepturile de care au să se bucure toate cultele străine în cuprinsul României Mari. Cred că tot numai singură biserica ortodoxă trebuie să rămână biserica de stat.

Sunteți hotărât să demisionați chiar în cazul când atitudinea cercurilor guvernamentale s'ar schimba față de chestiunile bisericești?

— Sigur că nu. Îndată ce voi vedea că guvernul are o atitudine prielnică bisericii ortodoxe în loa-

le chestiile bisericești dela ordinea zilei și că dorește să le rezolve în deplin acord cu organele ei, sunt daltor să rămân la locul meu, pentru a conlucra și eu după puterile mele la opera de organizare și noua îndrumare bisericească”.

Ș T I R I

Personale. Prea Sfinția Sa Domnul episcop diecezan Dr. Iosif Traian Badescu, după o petrecere de două săptămâni în București în afaceri oficioase, s'a reintors, Luni în 14 Martie a. c., la reședința sa din Caransebeș.

Investitura Prea Sfinției Sale Domnului episcop diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu se va face cu solemnitatea cuvenită, Marți în 16/29 Martie a. c., în sala tronului dela Palatul regal din București. În scopul acesta Prea Sfinția Sa va pleca Miercuri în 10/23 Martie a. c. iar la București.

Mulțămiri regale. Din „Monitorul oficial”: MM. LL. Regele și Regina, precum și AA. LL. RR. Principele Moștenitor al Greciei și Principesa Elisabeta, adânc mișcați de felicitările ce au primit cu prilejul căsătoriei Altelor Lor Regale, au binevoit a însărcina pe dl. președinte al consiliului de miniștri să arate călduroasele Lor mulțămiri înaltului cler, dlor reprezentanți ai națiunii, autorităților civile și militare, comerțului, diferitelor corporațiuni, societăți și comunități, tuturor delegațiunilor, precum și persoanelor particulare, cari prezentându-se la Palat, sau prin adrese și telegrame s'au grăbit să exprime sentimentele lor de respect, iubire și devotament pentru Tron și Dinastie și urările lor pentru fericirea Augustilor noui căsătorii.

Cum s'a oficiat căsătoria Prințului Carol. Din Atena se telegrafiază: Oaspeții României, Regina Maria împreună cu noua pereche princiară, principesa Elisabeta și prințul George, duce de Sparta, moștenitorul tronului elen, cu prințul Nicolae și principesa Ileana a României, cu ministrul nostru de justiție M. Antonescu și cu toți oaspeții curții au sosit la Pireu, Miercuri în 9 Martie la ora 3 d. a. iar la Atena la 4 d. a. Poporul elen a aclamat pe oaspeții României cu un entuziasm care amintea zilele de sărbătoare ale vechei Elade. Regele Constantin și Regina Sofia a Greciei au fost deasemenea obiectul unei vii manifestații populare, alături de diahohul Greciei George și de soția sa principesa Elisabeta. Capitala Greciei era minunat împodobită cu un decor de sărbătoare regească. Tricolorul României fălfaie alături de alb-albastrul Greciei pe toate străzile. Cu ceremonialul protocolar s'a oficiat Joi la ora 11 dim. în palatul regal, căsătoria civilă a prințului Carol cu prințesa Elena, în prezența familiilor regale a Greciei, a Reginei noastre Maria, a guvernului grec și a ministrului nostru de justiție M. Antonescu, care a îndeplinit oficiul de ofițer al stării civile. Cununia religioasă a fost celebrată la ora 5 d. a. de patriarhul Alexandriei, venit

anume pentru acest act, de mitropolitul Atenei și de mai mulți episcopi greci și un arhimandrit român dela muntele Athos. Cu tot vântul puternic și frigul care a domnit, populația a participat în număr mare la solemnitatea cununiei, salutând cu un entuziasm desăvârșit și cu nesfârșite urale cortegiul nupțial: tânăra pereche princiară, suveranii Greciei și Reg. Maria. Martori au fost principii Andrei și Christofor din partea prințesei Elena și ministrul M. Antonescu.

La centenarul lui Tudor Vladimirescu.

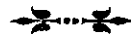
Luni, în 1/14 Martie a. c. a început în Capitala Țării românești, sărbătorirea marelui erou național Tudor Vladimirescu. Pe piața Teatrului național și pe piața Victoriei echipe de soldați din reg. de garn., precum și delegațiuni din provinciile alipite au jucat, în sunetele muzicilor militare, jocuri românești. Pe la orele 4, când s'au terminat jocurile militare, s'au incins hore cu publicul dinprejur într-o atmosferă de cald entuziasm. Marți, Primăria Capitalei, a dat o masă populară în cinstea multelor și pitoreștilor delegații venite din întreaga Românie Mare să prăznuiască amintirea marelui erou. La această masă s'au ținut inimioase discursuri. În numele *bisericii* a vorbit, frumos și înălțător ca totdeauna, I. P. S. primat *Dr. E. Mirou Cristea*, slavind memoria marelui desrobitor al țărănimii, care a știut să curețe „drojdiile Fanarului cari ca vampirii au supt veacuri dearândul sângele neamului”. De aceea, a încheiat primatele, noi, care trăim în era democrației, după ce am închinat pentru desrobitorul neamului românesc Regele Ferdinand, se cuvine să închinăm pentru Tudor Vladimirescu, întemeitorul democrației românești. Miercuri, în 3/16 Martie, ziua intrării lui Tudor în București, festivaluri în toate școlile Capitalei ca și în întreaga țară. E un semn îmbucurător ca inimile tuturor Românilor tresaltă de bucurie cu ocazia centenarului lui Tudor. Numele lui Tudor luminează și astăzi bezna multor suflete. Spre fericirea neamului nostru nu trebuie să lasăm să se stingă această făclie.

Protestul împotriva Concordatului adresat Ministerului de culte și celui de interne al comitetului Asoc. clerului „Andrei Șaguna” secția Arad, este semnat de părintele protoiereu Dr. G. Ciuhandu. Într-o luminoasă espunere istorică, părintele Dr. G. Ciuhandu arată suferințele ce le-am îndurat secole dearândul pentru pofta fără saturare a papalității de a ne cuceri și a ne domina după aceea, cu orice preț, prin oricine. Așa în v. XIII și XVII, ca și în al XX-lea, urmărind, „vechia tendință religioasă și politică”, de a jertfi chiar existența Statului român „în favorul oricărui popor, care s'ar angaja să menajeze idealul papal de expansiune religioasă”. Protestul pentru frumsețea adevărului pe care îl relevă și a dreptății sfinte pe care o apără, îl vom prezenta din „Biserica și Școala”, unde a apărut, într'un viitor număr și cetitorilor noștri.

Spre știre și orientare. În urma avizului telegrafic primit, se aduce la cunoștința preoțimii din eparhia Caransebeșului, că congresul preoțesc convocat

la Sibiu pe zilele din 16/29 și 17/30 Martie a. c., se amână pe zilele 13 și 14 Aprilie a. c. st. nou. Caransebeș, în 4/17 Martie 1921. *Andrei Ghidiu*, președintele secțiunii Caransebeș.

REDAȚIONAL. Din cauza imbulzirii de material „Combaterea adventismului și bolșevismului” și „Frumsețea ritului nostru oriental” se vor continua în Nr. 11 al „Foi Diecezane”.

Cronica culturală și literară.

Dumnică seara, 13 Martie, s'a jucat pe scena dela „Pomul verde” de către societatea „Meseriașii români din Caransebeș”, farsa lui Cotzebue „Nepotul răsfățat”.

La serbarea aceasta, dată pentru ucenicii merituoși a luat parte un numeros public, din toate clasele sociale, cu mici excepții.

Fără măgulire și fără partinire a fost desigur, una dintre cele mai reușite piese din câte s'au reprezentat în iarna aceasta, pe scena noastră, lucru ce ne umple inima de bucurie, gândindu-ne la meseriașii noștri . . . !

Decoruri frumoase, bogate și cu gust aranjate; personajele bine selecționate și corespunzătoare rolurilor, ceea ce arată un superior și fin simț artistic din partea conducătorilor; rolurile învățate atât de bine, încât acțiunea — destul de lungă — s'a desfășurat repede și fără pauze plictisitoare — ca de obicei. Remarcăm în rolul unei femei ambițioase și vanitoase pe Dna Sintay.

A avut o atitudine mândră și gravă, gesturi liniștite și elegante, mimică atrăgătoare, o pronunțare răspicată și hotărâtă, într-o limbă curat literară ceea ce cadra foarte bine cu rolul.

Dșoara Bănuț, cu o legeritate și cu o eleganță deosebită, a jucat artistic rolul vesel al unei Dșoare cochetă și emancipată, care vrea să se mărite.

Rolul unei alte Dșoare modeste, blajină și cuminte, l-a jucat în aceeași măsură de bine, atractiv și natural, Dșoara M. Petria.

Rolul unui bărbat bun la suflet dar naiv, condus de femeie, de copii și de nepoți, pe care-i iubia deopotrivă, iar ei îl întrebuințau numai la păzitul straturilor și urmarirea cocoșului care le strica, l-a redat cu un comic desăvârșit și într'un dialect bănățean prin excelență, Dl G. Bona, în firea caruia bunătatea, spiritul și comicul sânt înăscute.

Rolul mare și greu al nepotului răsfățat, în care naturalul trebuia să se împace cu prefăcătoria, adevărul cu minciuna și hazliul cu seriosul, pentru ca să lege la ochi pe fie care din membrii familiei, după gustul și mentalitatea specifică a fiecăruia, l-a executat veselul și inimosul nostru profesor: Petre Bancea. S'a achitat de acest greu rol peste așteptările noastre.

Nu puțin au contribuit la reușita generală și rolurile mai secundare ale Dlor Novăcescu și Groșianu, dar executate potrivit importanței lor.

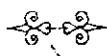
Multă mulțumire iubitorilor diletanți și pe această cale.

cd.

Sedința festivă a Soc. de lect. „N. Iorga” din Caransebeș. Duminecă, în 13 Martie a. c., la orele 5 p. n. și-a ținut Soc. de lectură „N. Iorga” dela Liceul „Traian Doda” o ședință festivă în fața unei azistente

foarte număroase. Conducătorul Societății Di Prot. I. Gh. Costinescu a deschis ședința cu câteva cuvinte relevând însemnătatea ședinței și nobilul scop de a sprijini colegial apelul Direcțiunii Liceului „General Drăgălina” pentru clădirea unui nou liceu mai încăpător și mai bine aranjat. Președintele Societății, Coriolan Nemoian cl. VIII, a citit conferința sa „Teatrul la Români” trecând în revistă fazele mai însemnate ale dezvoltării teatrului și menționând totodată și meritele celor mai valoroși scriitori și artiști dramatice. Corul Societății a contribuit cu 3 cântece. S’au recitat poezii de Eminescu, Cerna, Speranția și L. Costin de către elevii Blaj (cl. VIII), Mateiuc (cl. VIII), Barbu (cl. VII), Matei (cl. VI). În aplauzele frenetice ale publicului apărură pe scenă valorosul profesor al Liceului „Traian Doda” Dl. Prof. C. Danciu dând și de astădată prețiosul său concurs pentru a încorona succesul moral al ședinței festive. Dl. Prof. Danciu a executat cu un elan nespus de mare solo de flaut „Doina Oltului”. Dsa, care e chiar oltean, a încântat publicul, care l-a și răsplătit pe deplin cu aplauze fără sfârșit. Pe Dl. Prof. Danciu dorim însă să-l mai auzim și cu alte noutăți muzicale, căci am ghicit că mai are gust să cânte și are încă multe cântece. Dorim deci să-l mai vedem la flaut numaidecât și iar numaidecât. Elevii Barbu și Damșescu au executat mai întâi Trio din „Trubadurul” cu Dl. Prof. Danciu, apoi amândoi un duett de vioare. Remarcăm azistența număroasă a societății caransebeșene, care nu întrelasă nici o ocazie de a sprijini și a aprecia cât de mult toate șezătorile literare ale liceului și de a da nimbul convenit unei frunțase instituții culturale a Caransebeșului. Lista donatorilor cari au contribuit benevol pentru Liceul „General Drăgălina”: Dna E. Sequens 20 l., Dl. Lct. Marinescu 15 l., Dl. Velcu 5 l., Dra Căltun 2 l., Dl. Pența 5 l., Dra Deac 5 l., Dl. Lugojan 2 l., Dl. Tulia 2 l., Dl. Jumanca 3 l., Dna Dobrën 5 l., Dna Vendelin 5 l., Dna Metzger 5 l., Dna Secălăzan 5 l., Toma 5 l., Dna Andrei 5 l., Dna Bastius 5 l., Dl. Știopon 5 l., Dl. Adam 4 l., Dra Popovici 5 l., Dl. Udrea 3 l., Dl. Ognanovici 5 l., Dl. Oprean 3 l., Dl. Dr. C. Corneaș 5 l., Dl. Vuia 20 l., Dl. Magistrat Mihaiescu 20 l., Dl. Miocu 5 l., Dl. Talpeș 5 l., Dl. Maior Trica 3 l., Dra Imbrescu 5 l., Dl. Moacă 3 l., Dra Șiclovan 5 l., Dna Costinescu 5 l., Dra Pârveu 5 l., Dra P. Popovici 150 l., Dra Borlovan 3 l., Dl. Țăran 5 l., Dl. Daicovici 4 l., Dl. Sârbu 5 l., Dl. Șușoi 20 l., Dl. Kohn 3 l., Dr. Barbu 5 l., Dl. Zweig 5 l., Dl. Goga 2 l., Dl. Zăvoian 1 l., Dra Stancovici 5 l., Dra Burdia 10 l., Dl. Negrei 10 l., Dl. Barbu 2 l., Dna Piescu 2 l., Dl. Blaj 3 l., Dl. Stoichescu 5 l., Dl. Dragomir 10 l., Dna Lepa 5 l., Dl. Galescu 5 l., Dl. Deac 2 l., Dl. Nicoară 5 l., Dra Twerasser 5 l., Dl. Prof. Pop 10 l., Dra Tomici 4 l., Dl. Prof. Boșcaiu 5 l., Dra Jianu 3 l., Dl. Lct. Cavaropol 5 l., Dl. Cap. Niculescu 10 l., Dl. Sgăvârdea 7 l., Dl. Dir. Orzescu 3 l., Dl. Dir. Evuțian 5 l., Dl. Prof. Armaș 4 l., Dl. Prof. Jekeli 5 l., Dl. Prof. Domășnean 5 l., Dl. Babeu 5 l., Dl. G. Babeu 20 l., Dl. P. Jumanca 10 l., Dl. T. Damșescu 5 l., N. N. 2 l., Dl. Prof. Căltun 5 l., Dl. Prof. Neamțu 5 l., Dna C. Dalea 5 l., Dl. P. Dalea 5 l., Dl. Hamat 4 l., Dl. Radu 4 l., Dl. Vasilici 5 l., Dl. Munteanu 5 l. Restul donatorilor sunt elevii și elevele tuturor școlilor din Caransebeș. Venitul: brutto 510 lei. Spesele: 104 lei: netto 406 lei. Deci venitul curat de 406 lei s’a transmis prin Primăria din Caransebeș Direcțiunii Liceului „Gen. Drăgălina”. Primească toți donatorii și pe această cale cea mai distinsă recunoștință pentru sprijinul unei cauze sfinte.

lc.

Nr. 3580 E ex 1920.

Notă oficială.

On. Oficii parohiale, cari n’au înaintat încă datele statistice oficiului protopresbiteral se provoacă pe calea aceasta, ca fără amânare să le înainteze făcând posibilă compunerea grabnică a conspекtelor protopresbiterale, cari au să se subștearnă Conzistorului diecezan spre a fi folosite la rapoartele generale, ce se prezintă Sinodului eparhial..

Caransebeș, în 4 Martie 1921.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *invățător* dela școala confesională gr. or română din comuna **Zgribești**, protopresbiteratul Lugojului, se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 500 Lei.
2. 1½ juger pământ după care alesul invățător e dator a solvi dările recerute.
3. Eventuale gradațiuni la salar se asigură dela ajutorul de stat, ce se va cere dela guvernul român.
4. Lemne pentru încălzitul școalei 10 metri cub aduși gata.
5. Pentru scripturistica școlară 30 Lei.
6. Pentru conferințe învățătoresți 20 Lei.
7. Pentru adunarea generală a invățătorilor 30 Lei.
8. Locuință în edificiul școalei.
9. Grădină pentru legumi în complex de 800 sf. □
10. Dela înmormântări unde va fi poftit 3 Lei, cu liturgie 5 Lei.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și trimită recerșele lor conform regulamentelor în vigoare Prea Onoratului oficiu protopresbiteral al Logojului.

Totodată recurenții sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, — și este obligat a instrua și conduce corul existent pe lângă o remunerație.

Alesul invățător este deobligat a ținea cantoratul în și afară de biserică, a instrua elevii în cântările bisericesti și a purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Zgribești, din ședința comitetului parohial ținută la 30 Februarie 1921. 3—3

Romul Șandru m. p.
președ. com. par.

Iulius Ioanovicu m. p.
not. com. par.

În conștelegere cu mine: Dr. George Popoviciu
protopresbiter.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și comerț „BANCA BĂNATULUI” societate pe acții în Caransebeș (înainte fost Beamten-Verein), se invită la

I-a Adunare generală ordinară,

care se va ține **Mercuri în 30 Martie st. n. 1921, la 5 ore d. a.** în localul institutului, cu următoarea
ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
 2. Raportul Consiliului de administrație și al Consiliului de control.
 3. Prezentarea și aprobarea bilanțului pe anul 1920, distribuirea profitului curat și darea absolutorului pentru gestiunea anului 1920.
 4. Propunerea cu privire la sporirea capitalului societar.
 5. Propuneri în sensul statutelor.
- Caransebeș, la 9 Martie 1921.

Consiliul de administrație.

Încheierea socoților

la „BANCA BĂNATULUI” institut de credit și comerț, societate pe acții în Caransebeș pe anul de activitate 1920 — înainte fost „Spar und Vorschuss Consortium“ (Beamten-Verein).

ACTIVA		CONTUL BILANȚ				PASIVA			
	Lei	B	Lei	B		Lei	B	Lei	B
Cassa în număr			108914	40	Capital societar 1000 acții à Lei 500			500000	—
Bon la bănci			126	—	Fondul de rezervă			25500	—
Portofoliul (cu acoperire ipot. cambii) personale	156165	46	199970	46	Saldul dif. de curs dela emis. de acții			28884	12
Imprumuturi ipotecare	43805	—	6476	50	Depuneri spre fructificare			178763	24
Imprumuturi în Co curent			482473	—	Creditori			60000	—
Diverși debitori			16918	39	Depozite de casă			78402	82
Efecte proprii			10600	—	Interese transitoare anticipate			10575	53
Realități			70000	—	Profit curat pro 1920			17305	—
Spese restituibile			3950	96					
Mobiliar după amortizare			1	—					
			899430	71				899430	71

EȘITE		CONTUL PROFIT și PERDERE				INTRATE			
	Lei	B	Lei	B		Lei	B	Lei	B
Interese după depuneri			4297	73	Interese:				
10% dare după int. de depuneri			430	15	dela cambii	5126	—		
Spese de administrare:					„ imprumuturi ipotecare	241	50	13454	87
a) Salare	17040	—			„ imprumuturi în Co curent	8087	37		
b) Marce de prezență	1041	—			Venitul realităților			11324	66
c) Chirie, încălzit și luminat	1652	45			Interese de întârziere dela acții			2477	—
d) Spese de birou	13641	66	33375	11	Proviziuni			33730	92
Porto			127	46					
Contribuție d'rectă și arunc com.			5000	—					
Competințe de timbru			88	—					
Amortizare din mobiliar			364	—					
Profit curat pro 1920			17305	—					
			60987	45				60987	45

Pentru contabilitate:
Augustin Muntean m. p.

Caransebeș, la 31 Decembrie 1920.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Alexandru Morariu m. p.
președinte

Alexandru Bălaș m. p. Dr. Cornel Cornean m. p. Dr. Dimitrie Cioloca m. p. Dr. Virgil Budințian m. p.
Sabin Evițian m. p. George Frățilă m. p. Virgil Musta m. p. Ilie Orzescu m. p. Ioan Popovici m. p.

Subscrisul consiliu de control am examinat contul Bilanțului și al Profitului și Perderei cu registrele principale și auxiliare și le-am aflat exacte.

Caransebeș, la 14 Martie 1921.

CONSILIUL DE CONTROL:

Dr. Constantin Popasu m. p.
președinte

Dr. Vasile Loichița m. p. Nicolae Ivanescu m. p. Petru Popovici m. p. George Popovici m. p.